

PASIŪLYMAI NEDARBUI MAŽINTI

Nedarbo mažinimas ir ekonomikos skatinimas yra pagrindiniai Vyriausybės 2010 metų veiklos prioritetai. Ministras Pirmininkas A. Kubilius metų pradžioje inicijavo darbo forumą, skirtą šioms problemoms spręsti. Nacionalinio susitarimo dalyviams pasiūlyta dalyvauti rengiant veiksmingas ir subalansuotas nedarbo mažinimo ir ekonomikos skatinimo priemones.

Tešiant 2009 metais pradėtas Ekonomikos skatinimo plano ir užimtumo rėmimo politikos priemonės, siekiant padidinti bedarbių, ypač jaunimo, galimybes įsitvirtinti darbo rinkoje ir pripažįstant, kad prie nedarbo mažinimo prisidėtų lankstesnis darbo santykių reguliavimas, Ministro Pirmininko 2010 m. sausio 28 d. potvarkiu Nr. 37 sudarytos 3 darbo grupės – verslo skatinimo, darbo vietų kūrimo ir išsaugojimo (vadovas ūkio ministras D. Kreivys), darbo santykių teisinio reglamentavimo tobulinimo (vadovas Ministro Pirmininko kancleris D. Matulionis) ir paramos bedarbiams (vadovas socialinės apsaugos ir darbo ministras D. Jankauskas).

Vyriausybė teikia šiuos apibendrintus pasiūlymus nedarbo problemoms spręsti ir užimtumui didinti:

I. DĖL JAUNIMO ĮDARBINIMO

I. 1. Mokestinės lengvatos įdarbinant jaunimą

Problema

2010 m. kovo 1 d. darbo biržose registruota 43,8 tūkst. jaunų (iki 25 metų) bedarbių. Jaunimo nedarbas šiuo metu 30 proc. viršija vidutinį nedarbo lygį. Jauniems žmonėms susirasti darbą yra daug sunkiau, nes jie arba stokoja kvalifikacijos, arba neturi darbo patirties. Jaunimo nedarbas ne tik brangiai kainuoja valstybei, bet ir sukelia įvairių neigiamų socialinių padarinių. Didėjantis jaunimo nedarbas skatina jaunimo emigraciją, nusikalstamumo augimą, narkomanijos ir alkoholizmo plitimą.

Tikslas – skatinti darbdavius priimti į darbą patirties neturinčius jaunos žmones, taikant jiems mokestines lengvatas.

Priemonė

Darbdavius, pirmą kartą pagal darbo sutartį įdarbinusius samdomo darbo patirties neturėjusius asmenis, atleisti nuo dalies socialinio draudimo įmokų mokėjimo vienu metu laikotarpiui (išskyrus įmokas ligai ir motinystei, nedarbo, nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų bei sveikatos draudimą; bendra įmokų suma būtų 7,7 proc. vietoj 31 proc.). Šią lengvatą taikyti laikinai dvejims metams (nuo 2010 m. liepos 1 d. iki 2012 m. liepos 1 d.

Dalyviai ir lėšos: darant prielaidą, kad bus įdarbinta 25 tūkst. asmenų, mokant jiems vidutiniškai 800 litų mėn. atlyginimą, darbdavys gautų socialinio draudimo įmokoms mokestinių lengvatų (vietoje privalomų mokėti 31 proc. mokėtų tik 7,7 proc. (sveikatos draudimo – 3 proc., nedarbo -1,1 proc., ligai ir motinystei - 3,4 proc., nelaimingų atsitikimų darbe -0,2 proc.). Per 1 mėn. darbdavio išlaidos vienam dalyviui sumažėtų nuo 248 Lt iki 60 Lt. Per metus mokestinė našta darbdaviams galėtų palengvėti 57 mln. Lt.

I. 2. Parama jaunimui įsitvirtinti darbo rinkoje

Problema

Esamų užimtumo skatinimo priemonių nepakanka net ir įgijusiam kvalifikaciją jaunimui įsitvirtinti darbo rinkoje. Darbdaviai nenoriai priima dirbti jaunos darbo patirties neturinčius asmenis. Pagal Užimtumo rėmimo įstatymą šiuo metu jaunimas nepriskiriamas papildomai darbo rinkoje remiamiems asmenims.

Tikslas – padidinti jaunų žmonių, pirmą kartą pradedančių darbo veiklą pagal įgytą kvalifikaciją, galimybes įsidarbinti.

Priemonė

Darbdaviams, įdarbinusiems jaunos (iki 29 metų) asmenis pagal įgytą kvalifikaciją, skirti subsidiją darbo užmokesčiui ne ilgesniam kaip 12 mėnesių terminui (darbo įgūdžių įgijimo, „pameistrystės“ programa).

Dalyviai ir lėšos: planuojamas dalyvių skaičius – 1 tūkst. jaunų (iki 29 m.) asmenų. Vidutinė trukmė – 12 mėn. 1 mėn. išlaidos vienam dalyviui – 629 Lt. Iš viso lėšų – 7,5 mln. Lt.

II. DĖL DARBO SANTYKIŲ TEISINIO REGLAMENTAVIMO TOBULINIMO

II. 1. Darbo laiko lankstumas

Problema

Lanksčių darbo santykių nebuvimas įmonėms neleidžia greitai reaguoti į rinkos pokyčius, darbdaviui ir darbuotojui laisvai paskirstyti darbo valandas, neprisiriant prie 8 val. darbo dienos trukmės, susitarti dėl viršvalandinių darbų ir darbuotojui papildomai užsidirbti. Esant ekonominio neapibrėžtumo sąlygoms galimybė dirbti pagal lankstų darbo grafiką tampa ypač aktuali.

Tikslas – didinti darbo laiko reglamentavimo lankstumą sudarant daugiau galimybių susitarti dėl darbo laiko individualiai ir įmonės lygiu.

Priemonė

Nustatyti galimybes plačiau taikyti suminę darbo laiko apskaitą, įvedant maksimalią 48 valandų darbo savaitę (kartu su viršvalandžiais), panaikinant 8 val. darbo dienos reglamentavimą. Tuo pačiu užtikrinti griežtesnę darbo laiko apskaitą siekiant apsaugoti darbuotojų interesus.

II. 2. Viršvalandžiai

Problema

Šiandien galiojantis faktinis viršvalandinio darbo draudimas (dėl jo susitarti galima kolektyvinėmis sutartimis, o tai reta) neleidžia jo veiksmingai apskaičiuoti ir darbuotojams gauti papildomą uždarbį. Neretai viršvalandiniai darbai dirbami nelegaliai. Įmonėms susimąžinus darbuotojų skaičių ir gavus užsakymą galimas laikinas intensyvus darbo jėgos poreikis. Jį sunku įgyvendinti priimant naujus darbuotojus (nes sudėtinga ir brangu juos atleisti), todėl būtina sudaryti sąlygas, kad darbuotojas ir darbdavys galėtų susitarti dėl viršvalandinių darbų ir lanksčiau reaguoti į rinkos pokyčius, darbuotojui būtų suteikta galimybė užsidirbti.

Tikslas – panaikinti viršvalandžių draudimą ir leisti susitarti dėl viršvalandinio darbo individualiai.

Priemonė

Atsisakyti draudimo dirbti viršvalandinius darbus, limituoti viršvalandžius, kurie dirbami pavedus darbdaviui, o kitais atvejais leisti organizuoti viršvalandinius darbus tik darbuotojui raštiškai sutikus.

II. 3. Įspėjimas apie darbo sutarties nutraukimą

Problema

Lietuvoje yra nustatyti bendras (2 mėn.) ir specialusis (4 mėn. tam tikroms asmenų grupėms) įspėjimo apie atleidimą iš darbo terminai, skirti prisitaikyti tiek darbuotojui, tiek darbdaviui prie situacijos pasikeitimo. Ilgas 4 mėnesių laikotarpis apsunkina pačių „saugomų“ asmenų įsidarbinimo galimybes, nes darbdaviai vengia įdarbinti darbuotojus, kurių atleidimo sąlygos sudėtingesnės ir susijusios su didesnėmis atleidimo išlaidomis. Specialiųjų grupių apsauga atsisuka prieš saugomuosius.

Tikslas – padidinti „saugomų“ darbuotojų įsidarbinimo galimybes, nustatyti vieną įspėjimo apie darbo sutarties nutraukimą terminą.

Priemonė

Visiems taikyti 2 mėnesių įspėjimo apie darbo sutarties nutraukimą terminą. Kartu per šį laikotarpį padidinti darbdavio prievolę prisidėti prie darbuotojo darbo paieškos ar perkvalifikavimo, skiriant tam iki 20 proc. darbo laiko.

II. 4. Terminuotos darbo sutartys

Problema

Įmonės, vykdančios nuolatinę veiklą, atsiradus poreikiui trumpam laikotarpiui padidinti savo pajėgumus, susiduria su problema priimti papildomai darbuotojų laikinam darbui, o bedarbiai praranda galimybę įsidarbinti ir užsidirbti.

Tikslas – padidinti įmonių motyvaciją priimti į darbą naujus darbuotojus lanksčiai reaguojant į pokyčius rinkoje.

Priemonė

Įteisinti galimybę sudaryti terminuotas darbo sutartis nuolatinio pobūdžio darbui iki 1 metų suminiam laikotarpiui.

III. DĖL PARAMOS BEDARBIAMS IR DARBO BIRŽŲ VEIKLOS OPTIMIZAVIMO

III. 1. Viešieji darbai

Problema

Esant dideliame nedarbui ir trūkstant darbo vietų išauga viešųjų darbų svarba. Viešieji darbai suteikia bedarbiams laikiną užimtumą, sudaro galimybę užsidirbti pragyvenimui būtinų lėšų, mažina socialinei paramai reikalingų lėšų poreikį. Ypač viešieji darbai svarbūs teritorijose, kuriose nedarbas itin didelis. Finansuojant viešuosius darbus subsidijas darbo užmokesčiui moka darbo birža (50 proc.) ir savivaldybė (50 proc.), tačiau savivaldybės nėra aktyvios, organizuodamos viešųjų darbų programas, nes dėl finansinių sunkumų neturi pakankamai lėšų viešiesiems darbams.

Tikslas – padidinti viešųjų darbų organizavimo galimybes ir kuo daugiau bedarbių paskirti dirbti viešuosius darbus.

Priemonės

- teritorijose, kuriose itin didelis nedarbas, organizuojant viešuosius darbus, nustatyti, kad darbo birža moka 100 procentų darbo užmokesčio subsidiją;

- kitose savivaldybėse, skatinant savivaldybes aktyviau organizuoti viešuosius darbus, sumažinti jų dalį darbo užmokesčio subsidijai nuo 50 iki 20 procentų;

- kartu didinti darbo biržose registruotų bedarbių prievolę dalyvauti viešuosiuose darbuose.

Dalyviai ir lėšos: planuojamas dalyvių skaičius:

1) savivaldybės programai (80 proc. LDB finansavimo) – 21 tūkst., iš jų jaunimo iki 29 m. – 4 tūkst.;

2) teritorijose, kuriose nedarbas itin didelis (100 proc. finansavimas) – 20 tūkst. asmenų, iš jų jaunimo iki 29 m. – 8 tūkst.

Vidutinė trukmė – 2-3 mėn. 1 mėn. išlaidos vienam dalyviui: 1) atveju – 926 Lt, 2) atveju – 1156 Lt. Iš viso lėšų: 1) atveju – vidutiniškai 43 mln. Lt; 2) atveju – vidutiniškai 64 mln. Lt.

III. 2. Darbo biržų sistemos pertvarka

Problema

Darbo biržose laisvų darbo vietų registruojama mažai, darbdaviai neretai apsieina be darbo biržų paslaugų. Darbo biržos koncentruojasi į bedarbių registravimą ir nedarbo draudimo išmokų mokėjimą, per mažai dėmesio skiriama konkrečiam bedarbio darbo paieškai. Sunkmečio laikotarpiu išaugo darbdavių ir darbo ieškančių asmenų reikalavimai operatyviai ir lanksčiai reaguoti į darbo rinkos pasikeitimus.

Tikslas – optimizuoti darbo biržų veiklą, didinti darbo biržų veiklos veiksmingumą, kad būtų operatyviai reaguojama į tam tikras darbo rinkos problemas.

Priemonė

Iki 2010 m. III ketv. peržiūrėti teritorinių darbo biržų funkcijas ir pertvarkyti darbo biržos sistemą, kvalifikacijai kelti, konsultacijoms, įdarbinimo paslaugoms teikti pritraukiant ir privatų sektorių.

IV. DĖL VERSLO SĄLYGŲ GERINIMO

IV. 1. Verslo laiptai - mikroįmonės

Problema

Nesubalansuota verslo mokesstinė našta ir teisės aktų reikalavimai, atsižvelgiant į įmonės statusą bei renkantis verslo formą.

Tikslas – pateikti kompleksinius pasiūlymus dėl verslo plėtojimo galimybių, renkantis teisinę ar mokesčių formą, atsižvelgiant į įmonės statusą, subalansuojant mokesstinę naštą ir teisės aktų reikalavimus, sudarant aiškų verslo plėtros („verslo laiptai“) planą, padėsiantį pradėti verslą ir jį auginti.

Priemonė

Iki 2010 m. IV ketv. parengti teisės aktų pakeitimų projektus, susijusius su mikroįmonės statusu, pritaikant supaprastintą tokių įmonių steigimo ir apskaitos tvarką bei galimybę vykdyti apskaitą elektroniniu būdu.

Siekti, kad:

- *mikroįmonė – smulkus privatus juridinis asmuo (jeigu būtų apsispręsta, kad mikroįmonė gali būti ribotos civilinės atsakomybės privatus juridinis asmuo, jos įstatinis kapitalas būtų simbolinis - 1 Lt);*
- *darbuotojų skaičius – ne daugiau kaip 7 fiziniai asmenys;*
- *metinė įmonės apyvarta iki 1 mln. Lt;*
- *supaprastinta standartizuota buhalterinė apskaita (pvz., įmonei suvedus atitinkamus duomenis, automatiškai apskaičiuojami mokėtini mokesčiai);*
- *pelno mokestis – 0 proc.;*
- *įmonės steigimo kaštai – 0 Lt.*

Smulkieji verslininkai turės palankias galimybes pasirinkti juridinę formą verslui, atsižvelgiant į jų verslo poreikius ir tolesnę verslo auginimo perspektyvą. Planuojama, kad tokia priemonė paskatins 2000 naujų įmonių, kurių kiekviena sukurs maždaug 2 darbo vietas, steigimąsi.

IV. 2. Verslo vartai

Problema

Nėra aiškios sukoncentruotos paramos verslui teikimo sistemos, bendro informacinio kanalo, teikiančio visą reikalingą informaciją.

Tikslas – teikti koncentruotą valstybės paramą verslui ir sukurti vieno langelio informacinį kanalą verslumui skatinti, plėtoti, verslo pradžiaį palengvinti.

Priemonės

- *sukurti bendrą interneto svetainę, kurioje būtų Lietuvos žemėlapis su visų verslo informacijos centrų ar verslo inkubatorių (toliau - VIC/VI) kontaktais; informacija apie verslo pradžiaį; teikiamą verslui paramą, apmokymus, renginius ir kt. (galimybė mokymus filtruoti pagal datą, rajoną, tematiką, įgyvendinti automatinę registraciją į renginius);*
- *įdiegti trumpąjį verslo informacijos numerį, pvz., 1877. Šiuo numeriu skambučiai automatiškai būtų peradresuojami į artimiausią skambinančiąjam VIC/VI.*

IV. 3. Verslumo skatinimo projektas „Pradėk verslą“

Problema

Asmenims, ketinantiems pradėti savo verslą, gauti nemokamas paslaugas verslo pradžios klausimais.

Tikslas

Užtikrinti nemokamų verslo paslaugų prieinamumą regionuose ir sudaryti galimybes asmenims, ketinantiems pradėti savo verslą, lengvatinėmis sąlygomis gauti informavimo, konsultavimo ir mokymo paslaugas, kurių savivaldybės teritorijoje neteikia kiti juridiniai asmenys arba jų teikiamos analogiškos paslaugos yra finansiškai neprieinamos pradedantiesiems verslininkams.

Priemonė

Konkrečios savivaldybės teritorijoje fiziniams asmenims, ketinantiems pradėti verslą, suteikti ne mažiau kaip 200 val. informavimo, konsultavimo ir mokymo paslaugų šiais klausimais: verslo pradžia (verslo pradžia nesteigiant įmonės, įmonės steigimas, leidimai ir licencijos, mokesčių sistema, buhalterinė apskaita, darbdavio atsakomybė, bankiniai atsiskaitymai ir kt.); rinkos tyrimai; verslo planavimas; finansų valdymas; finansavimo šaltinių paieška ir kita.

Dalyviai ir lėšos: Fiziniai asmenys, ketinantys pradėti savo verslą. Projekto trukmė iki 6 mėnesių. Lėšos – iki 900 tūkst. Lt

Numatoma, kad bus sukurta iki 450 naujų darbo vietų, įregistruojant įmonę, išigyjant verslo liudijimą ar individualios veiklos pažymą.

IV. 4. UAB įstatinio kapitalo sumažinimas**Problema**

Šiuo metu steigiant ribotos civilinės atsakomybės uždarają akcinę bendrovę įstatinis kapitalas turi būti ne mažesnis kaip 10 tūkst. litų. Tai yra pakankamai nemaža kliūtis norintiems įkurti įmonę.

Tikslas – paskatinti mažų įmonių kūrimąsi ir uždarają akcinę bendrovę padaryti patrauklesne smulkiam ir vidutiniam verslui vykdyti.

Priemonė

Inicijuoti Akcinių bendrovių įstatymo pakeitimą, sumažinant privalomo įstatinio kapitalo dydį iki 1000 Lt, keisti Smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatyme įvardintas priskyrimo smulkiojo ir vidutinio verslo subjektams sąlygas.

IV. 5. Naujų darbo vietų kūrimo skatinimas**Problema**

Dėl sunkios ekonominės padėties šalies įmonės vengia priimti naujus darbuotojus, nėra finansinių paskatų naujoms darbo vietoms steigti.

Tikslas – paskatinti darbdavius kurti naujas darbo vietas, ypač gamybinėse eksportuojančiose įmonėse.

Priemonė

Išnagrinėti galimybes nuo kiekvienos naujai sukurtos darbo vietos grąžinti darbdaviui tam tikrą dalį sumokėtų valstybinio socialinio draudimo įmokų.

V. DĖL SAVARANKIŠKO DARBO SKATINIMO**V. 1. Lankstesnės galimybės dirbti su verslo liudijimais****Problema**

Šiuo metu teisę įsigyti verslo liudijimą pageidaujamaam dienų skaičiui turi tik asmenys, išigyjantys prekybos verslo liudijimus. Kitai veiklai verslo liudijimas išduodamas ne trumpesniai kaip 1 mėnesio laikotarpiui. Be to, didžiųjų miestų savivaldybių tarybos neturi teisės nustatyti verslo liudijimo kainos, mažesnės už pajamų mokesčių, apskaičiuojamą 12 minimaliųjų mėnesinių algų sumą apmokestinus 15 proc. pajamų mokesčiu.

Tikslas – gerinti galimybes užsiimti individualia veikla, padidinti savivaldybių tarybų savarankiškumą, plėtojant smulkųjį verslą savo teritorijose.

Priemonės

- liberalizuoti verslo liudijimų išdavimą – įteisinti galimybę išduoti verslo liudijimus pageidaujamaam dienų skaičiui gyventojams, besiverčiantiems paslaugų ir gamybos veikla, taip pat spręsti jų privalomojo sveikatos draudimo įmokų mokėjimo klausimą;

- inicijuoti Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo pakeitimą, kuris leistų didžiųjų miestų savivaldybėms savarankiškai nustatyti verslo liudijimų kainas;

V. 2. Parama pradedant individualią veiklą

Problema

Darbo netekusiems asmenims verslo liudijimai yra brangūs. Dėl to pastebima menka bedarbių motyvacija imtis savarankiškos individualios veiklos. Darbo biržoje registruoti bedarbiai galėtų pradėti individualią veiklą, tačiau neturi pakankamai lėšų verslo liudijimui įsigyti ar individualiai veiklai užregistruoti bei valstybinio socialinio draudimo įmokoms mokėti.

Tikslas – paskatinti bedarbių aktyvumą ir padėti jiems finansiškai pradedant individualią veiklą.

Priemonė

Darbo biržoje registruotiems bedarbiams, norintiems pradėti individualią veiklą pagal verslo liudijimą arba užregistravusiems individualią veiklą, skirti subsidiją verslo liudijimui įsigyti arba registruotos veiklos mokesčiams sumokėti ir valstybinio socialinio draudimo ir privalomojo sveikatos draudimo įmokoms padengti (subsidija 0,25 MMA (200 Lt) dydžio per mėnesį, jei verslo liudijimas išduodamas ne trumpesniam kaip 1 mėnesio ir ne ilgesniam kaip 12 mėnesių laikotarpiui arba jei tokį pat laikotarpį vykdoma individuali veikla).

Dalyviai ir lėšos: planuojamas dalyvių skaičius – 8 tūkst. asmenų. Vidutinė trukmė – 10 mėn. 1 mėn. išlaidos vienam dalyviui – 200 Lt. Iš viso lėšų – 16 mln. Lt.

VI. DĖL SPECIALISTŲ RENGIMO SISTEMOS TOBULINIMO

VI.1. Specialistų rengimas, perkvalifikavimas

Problema

Ekonominės krizės šalyje sukelta nedarbo augimo banga nėra tipinė. Žmonėms nepavyksta susirasti darbo ne tik pagal turimą specialybę, bet ir pagal tradiciškai rinkoje siūlomas nesunkiai įgyti kitas specialybes. Ekonomikai persirikiuojant prisireikia žymiai lankstesnio specialistų rengimo prisitaikymo ir persiorientavimo.

Tikslas – švietimo sistemą pertvarkyti taip, kad atsirastų kuo didesnė kokybiškų persikvalifikavimo paslaugų įvairovė turinio, formos, lygmens ir kitomis prasmėmis.

Priemonės 2010 metams:

1. Vykdyti aukštojo mokslo pertvarkas, kurios padėtų specialistams ir aukštosioms mokykloms lengviau prisitaikyti prie darbo rinkos, sudarytų sąlygas lanksčiai reaguoti į verslo pokyčius:

- **perdaryti reikalavimus studijų programoms**, atveriant galimybes aukštosioms mokykloms pačioms lanksčiau ir įtraukiant socialinius partnerius organizuoti studijų procesą, numatant galimybes studentams įgyti papildomas kvalifikacijas;

- **taikyti studijų modulius** (iki pusės metų studijoms) dirbančiųjų kvalifikacijos tobulinimui arba bedarbių perkvalifikavimui. Išklaudius modulį sudarančius kursus bus teikiamas pažymėjimas;

- **organizuoti neformaliai įgytų kvalifikacijų pripažinimą**, pripažinimo proceso modeliavimui panaudoti ES paramos lėšas;

- **atnaujinti studijų programas ir organizuoti studentų praktikas** Lietuvos bei užsienio įmonėse iš ES SF finansuojant atitinkamus aukštųjų mokyklų projektus. Tai padėtų studijų procesą labiau priartinti prie ūkio procesų.

- **įdarbinti mokslininkus aukštųjų technologijų įmonėse** iš ES SF skiriant keliasdešimt milijonų litų. Tai sukurtų galimybes jauniems tyrėjams, kurie negauna pilno etato darbo mokslo ir studijų institucijose dalį laiko dirbti įmonėse, taip įgaunant naujų įgūdžių.

2. ES lėšomis esmingai modernizuoti profesinio mokymo sektorių, siekiant, kad technologinių sričių specialistų ir darbininkų rengimas taptų populiariesnis. Profesinio rengimo sektoriaus plėtra (visų pirma kokybinė) yra būtina sąlyga specialistų rengimo proporcijų normalizavimui. Dabar technologinių sričių specialistų ir darbininkų rengimas yra kur kas mažiau populiarus nei paslaugų sferos, organizacinių ir vadybinių sričių specialistų rengimas. O mokymo

įstaigos, kurios rengia technologinių sričių specialistus, turi fiziškai ir moraliai pasenusias dirbtuves ar laboratorijas.

3. Realizuoti bedarbių perkvalifikavimo ir kvalifikacijos tobulinimo iniciatyvas įdiegiant „bedarbio krepšelį“, susietą su paskatų sistema asmeniui investuoti į savo kompetencijas, reikalingas susirasti darbą. Tuomet kvalifikacijų suteikimo moduliai būtų vykdomi aukštosiose ir profesinėse mokyklose, į kurias bedarbiai kreiptųsi. Švietimo ir mokslo ministerija kartu su kitomis ministerijomis koordinuotų kvalifikacinių studijų modulių atranką.

VI. 2. Karjerai reikalingų kompetencijų ugdymas

Problema

Dalis jaunimo negeba savarankiškai pasirūpinti savo karjera.

Tikslas – sėkmingai karjerai reikalingų kompetencijų ugdymas.

Priemonės

- **baigti rengti (šiuo metu vertinamas) ES lėšomis vykdomą projektą, skirtą sistemingam mokinių ir studentų kompetencijų, reikalingų sėkmingai karjerai, ugdymui.** Projekto aprėptis – dauguma Lietuvos mokyklų;

- **ES lėšomis vykdyti projektus, skirtus verslumo ugdymui mokyklose;**

- **plėtoti neformalųjį ugdymą**, pirmiausiai įvedant neformaliojo ugdymo krepšelį; tai suaktyvintų jaunimo bendrųjų kompetencijų, reikalingų sėkmingam veikimui visuomeniniam veikimui ugdymą, mažintų dalį vaikų neįgyjančių gebėjimų ir kompetencijų savarankiškai sėkmingai pasirūpinti savo karjera.

VII. DĖL EKONOMIKOS SKATINIMO 2010 METAIS (ES FONDU, KITŲ TARPTAUTINIŲ FINANSINIŲ INSTITUCIJŲ LĖŠOS, VALSTYBĖS FINANSINIAI IŠTEKLIAI)

Problema

Lietuvos ūkis dėl visuotinės ekonominės krizės ir staigaus kreditinių išteklių ekonomikoje sumažėjimo 2009 metais patyrė gilų ekonominį nuosmukį. Šiuo metu ekonomika palaipsniui atsigauja, tačiau nedarbas išlieka didžiausia problema, viešojo sektoriaus biudžeto pajamų surenkama mažiau nei 2008 metais. Siekiant užtikrinti ekonomikos atsigavimo tvarumą, darbo rinkos suaktyvėjimą, būtina papildomų (mokestine prasme neutralių) finansinių išteklių injekcija.

Tikslas – realiai paskatinti ūkio atsigavimą ir padėti pamatus ilgalaikiam augimui. Imtis aktyvių veiksmų, kurie skatintų darbo vietų kūrimą ir visuomenės ekonominį aktyvumą tam panaudojant ES fondų ir kitų tarptautinių finansinių institucijų lėšas bei valstybės finansinius išteklius.

Priemonės 2010 metams:

1. Finansų inžinerijos priemonės:

- valstybės remiami kreditai – 600 mln. Lt (pasinaudos 880 ūkio subjektų);
- valstybės garantijos gaunant kreditą – 1,597 mlrd. Lt (pasinaudos 800 ūkio subjektų);
- palūkanų kompensavimas – 32,73 mln. Lt (pasinaudos 2 300 ūkio subjektų);
- Verslumo skatinimo fondas – 8 mln. Lt (pasinaudos 170 ūkio subjektų).

Iš viso per finansų inžinerijos priemones verslui paremti bus skirta 2,238 mlrd. Lt ir šia suma galės pasinaudoti 4 150 ūkio subjektų.

2. Užimtumo skatinimo priemonės:

- remiamo įdarbinimo programos – 472 mln. Lt (pasinaudos 12 000 bedarbių);
- Europos globalizacijos fondo lėšos – 5,9 mln. Lt (190 asmenų gaus subsidijas verslui pradėti, 1 000 asmenų įdarbinimas bus subsidijuotas arba jie bus nusiųsti į viešuosius darbus, 2 455 asmenims bus suteiktos išmokos savarankiško darbo paieškai).

Iš viso asmenų įsidarbinimui paremti bus skirta 477,9 mln. Lt ir šia subsidija galės pasinaudoti 15 645 asmenys.

3. Pastatų atnaujinimo priemonės:

- Daugiabučių modernizavimas (atnaujinimas) – 186,5 mln. Lt (išsaugota 1 500 darbo vietų);
- visuomeninių pastatų renovacijos programa – 450 mln. Lt (išsaugota 7 200 darbo vietų);
- pastatų ir infrastruktūros atnaujinimas probleminiuose rajonuose – 221 mln. Lt (išsaugota 7 800 darbo vietų).

Iš viso pastatams atnaujinti bus skirta 857,5 mln. Lt ir bus išsaugotos 16 500 darbo vietų statybos rangos įmonėse.

4. Eksporto rėmimo priemonės:

- naujų rinkų paieška – 100 mln. Lt (pasinaudos 400 įmonių);
- prekinio kredito draudimo garantijos limitas – 100 mln. Lt (pasinaudos 100 įmonių);
- skatinti įmonių konkurencingumo didinimą ir pasirengimą eksportuoti – 30 mln. Lt;
- paremti ūkio subjektų dalyvavimą parodose ir mugėse – 1,2 mln. Lt.

Iš viso eksportui paremti bus skirta 231,2 mln. Lt ir šia parama galės pasinaudoti daugiau kaip 500 įmonių.

5. Investicijos į infrastruktūrą, finansuojamos ES fondų lėšomis:

- susisiekimo infrastruktūra – 1,018 mlrd. Lt;
- aplinkosaugos infrastruktūra – 818 mln. Lt;
- švietimo ir mokslo infrastruktūra – 189 mln. Lt;
- sveikatos apsaugos infrastruktūra – 237 mln. Lt;
- kaimo plėtra – 692 mln. Lt.

Iš viso į šias šalies ūkio sritis bus investuota 2,954 mlrd. Lt lėšų.

6. Viešojo ir privataus sektorių partnerystės programa – 150 mln. Lt.

7. Klimato kaitos specialioji programa – 150 mln. Lt žaliosioms investicijoms, energijos efektyvumui didinti ir atsinaujinantiems energijos ištekliams panaudoti.

2010 metais ekonomikai skatinti planuojama panaudoti papildomai 7,059 mlrd. Lt. Ši suma ne tik atsvers sumažėjusį Valstybės investicijų finansavimą valstybės biudžeto lėšomis, bet ir padės atsigaivinti Lietuvos ūkiui ir sukurti bei išsaugoti iki 60 tūkst. darbo vietų.